

Početna stranica>Pokretanje sudskog postupka>Pravni sustav EU-a i nacionalni pravni sustavi>**Redovni nacionalni sudovi**

Redovni nacionalni sudovi

Belgija

Ovaj odjeljak sadržava pregled redovnih sudova u Belgiji.

Redovni sudovi – uvod

Vrhovni sud

Kasacijski sud (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*): riječ je o vrhovnom sudu – „sudu nad sudovima” – koji zasjeda u Bruxellesu.

Porotni sud

Za svaku od deset pokrajina i za upravni okrug glavnog grada Bruxellesa postoji **porotni sud** (*cour d'assises/hof van assisen*). Porotni sud nije stalan sud, nego se saziva svaki put kad se optužene osobe upute na taj sud.

Žalbeni sudovi

Žalbeni sud (*cour d'appel/hof van beroep*): u Belgiji postoji pet žalbenih sudova:

u Bruxellesu (za sudske okruge Valonski Brabant, Leuven i Bruxelles)

u Liègeu (za sudske okruge Liège, Eupen, Namur i Luxembourg)

u Monsu (za sudski okrug Hainaut)

u Gentu (za sudske okruge Zapadna Flandrija i Istočna Flandrija)

u Antwerpenu (za sudske okruge Antwerpen i Limburg).

Radni sud (*cour du travail/arbeidshof*): u Belgiji postoji pet radnih sudova. Riječ je o žalbenim sudovima specijaliziranim za radno pravo. Imaju jednaku mjesnu nadležnost kao prethodno navedeni žalbeni sudovi.

Prvostupanjski sudovi

Prvostupanjski sud (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*): u Belgiji postoji 13 prvostupanjskih sudova (jedan za svaki sudski okrug i dva u okrugu Bruxelles – jedan za govornike nizozemskog, a drugi za govornike francuskog jezika).

Radni tribunal (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*): u Belgiji postoji devet radnih tribunala (u načelu po jedan u mjesnoj nadležnosti svakog žalbenog suda, osim žalbenog suda u Bruxellesu u čijoj su mjesnoj nadležnosti radni tribunali u Leuvenu i Nivellesu te još dva tribunala u samom Bruxellesu, jedan za govornike nizozemskog i drugi za govornike francuskog jezika, te osim sudskog okruga Eupen).

Poslovni sud (*tribunal de l'entreprise/ondernemingsrechtbank*): u Belgiji postoji devet poslovnih sudova (u načelu po jedan u mjesnoj nadležnosti svakog žalbenog suda, osim žalbenog suda u Bruxellesu u čijoj su mjesnoj nadležnosti poslovni sudovi u Leuvenu i Nivellesu te još dva suda u samom Bruxellesu, jedan za govornike nizozemskog i drugi za govornike francuskog jezika, te osim sudskog okruga Eupen).

Niži ili lokalni sudovi

Mirovni sud (*justice de paix/vrederechter*): u Belgiji postoji 187 mirovnih sudova (jedan za svaki sudski kanton).

Policijski sud (*tribunal de police/politierechtbank*): u Belgiji postoji 15 policijskih sudova, po jedan za svaki sudski okrug, osim za Bruxelles u kojem ih ima četiri.

Nadležnost sudova

Mirovni sud

Mirovni sudovi bave se svim tražbinama nižima od 5000 EUR koje nisu izričito dodijeljene nekom drugom sudu. Mirovni sudac (*juge de paix/vrederechter*) nadležan je i za sporove koji se odnose na najmove, uznemiravanje i štetno djelovanje, prava služnosti i obvezne otkupe, bez obzira na uključeni iznos, te je nadležan za donošenje privremenih mjera u sporovima između bračnih drugova. Osim u predmetima u kojima tražbina ne prelazi 2000 EUR, protiv presuda mirovnog suca može se podnijeti **žalba** prvostupanjskom sudu.

Policijski sud

Policijski je sud **kazneni i građanski** sud koji se bavi lakšim kaznenim djelima (*contraventions/overtredingen*), srednje teškim kaznenim djelima (*délits/wanbedrijven*) s kojima se postupa kao s lakšim kaznenim djelima, povredama posebnih zakona (kao što je Zakonik o ruralnim područjima (*Code rural/Veldwetboek*) ili Zakonik o šumarstvu (*Code forestier/Boswetboek*)), zahtjevima za naknadu štete koji proizlaze iz prometnih nezgoda i prometnim prekršajima. Protiv presuda policijskog suda može se podnijeti **žalba** prvostupanjskom sudu, osim u stvarima navedenima u Pravosudnom zakoniku (*Code judiciaire/Gerechtigd Wetboek*) u okviru kojih iznos tražbine nije veći od 1240 EUR.

Prvostupanjski sud

Prvostupanjski je sud nadležan za sve sporove koji nisu zakonom dodijeljeni drugim sudovima. Stoga ima **supsidijarnu nadležnost**.

Prvostupanjski sud dijeli se na četiri odjela: **građanski sud**, **kazneni sud**, **obiteljski sud** i **sud za maloljetnike**. Od 2007. pri prvostupanjskim sudovima u Antwerpenu, Bruxellesu, Istočnoj Flandriji, Liègeu i Hainautu postoji odjel koji se naziva **sud za izvršavanje kazni**.

Građanski sud

Građanski sud (*tribunal civil/burgerlijke rechtbank*) bavi se **stvarima koje se odnose na osobni status**. Nadležan je i za sporove koji uključuju iznose veće od 1860 EUR, sporove koji se odnose na nasljedna ili autorska prava i žalbe protiv presuda koje je donio mirovni sudac.

Kazneni sud

Kazneni sud (*tribunal correctionnel/correctionele rechtbank*) odlučuje o svim **srednje teškim kaznenim djelima** i **teškim kaznenim djelima** (*crimes/misdaden*), kao što su obmana, prijevare, prouzročenje smrti iz nehaja, provala ili krađa, s kojima se postupa kao sa srednje teškim kaznenim djelima. Odlučuje i o žalbama protiv presuda koje je donio policijski sud.

Predmet se može uputiti na kazneni sud na jedan od sljedećih dvaju načina: izravnim pozivom ureda javnog tužitelja (*ministère public/openbaar ministerie*) ili stranke koja zahtijeva naknadu štete, ili nalogom koji je donijelo vijeće za prethodni postupak prvostupanjskog suda koje određuje hoće li se optuženik na kraju predistražnog postupka (*instruction/gerechtigd onderzoek*) uputiti na suđenje pred kaznenim sudom.

Vijeće za prethodni postupak (*chambre du conseil/raadkamer*) bavi se predistražnim postupkom. Čini ga sudac pojedinac prvostupanjskog suda, koji razmatra bi li predmet trebalo uputiti na kazneni sud ili bi optuženika trebalo osloboditi optužbe (*non lieu/buitenvervolginstelling*). Vijeće za prethodni postupak odlučuje i hoće li se optuženik zadržati u istražnom zatvoru ili pustiti na slobodu, ako je potrebno pod određenim uvjetima, svakog mjeseca ili svaka tri mjeseca kada je riječ o teškom kaznenom djelu koje se ne može smatrati srednje teškim kaznenim djelom.

Zadržavanje u istražnom zatvoru (*détention préventive/voorlopige hechtenis*) sigurnosna je mjera u okviru koje se osoba za koju se sumnja da je počinila srednje teško kazneno djelo ili teško kazneno djelo zadržava u istražnom zatvoru do suđenja. Može se naložiti kako bi se osumnjičenika spriječilo da se ne pojavi na sudu, da u međuvremenu počinii druga kaznena djela ili pokuša uništiti dokaze ili da stupi u kontakt s drugim osobama (kako bi, na primjer, utjecao na svjedoke ili suoptuženike). Osumnjičenici koji na kraju budu oslobođeni optužbe ili protiv kojih se postupak odbaci mogu zatražiti naknadu od ministra pravosuđa za vrijeme koje su nepravедно proveli u zatvoru. Za dobivanje naknade za neosnovan pritvor (*indemnité en cas de détention inopérante /vergoeding wegens onwerkzame hechtenis*) potrebno je ispuniti dva uvjeta: osumnjičenik je morao boraviti u istražnom zatvoru više od osam dana, a usto određivanje mjere zadržavanja u istražnom zatvoru ili produljenje te mjere nije smjelo biti uzrokovano njegovim ponašanjem. Ministar vrlo strogo razmatra potonji uvjet.

Odluke vijeća za prethodni postupak mogu se osporiti **žalbom** pred optužnim odjelom (*chambre des mises en accusation/kamer van inbeschuldigingstelling*) žalbenog suda. Taj se odjel bavi predistražnim postupkom na razini žalbenog suda.

Sud za maloljetnike

Odjeli za maloljetnike koji čine **sud za maloljetnike** (*tribunal de la jeunesse/jeugdrechtbank*) nadležni su za predmete koji uključuju ugrožene maloljetnike i maloljetnike koji su počinili kaznena djela.

Isključivo ured javnog tužitelja može odlučiti o tome treba li se predmet rješavati pred sudom za maloljetnike. Za razliku od građanskih stvari, predmete ne mogu iznositi pojedinci. Maloljetnike se može izvesti pred sud za maloljetnike u sljedećim dvama slučajevima:

Ako su počinili kazneno djelo, policija će njihovo ime i prezime prenijeti uredu javnog tužitelja. On zatim razmatra jesu li događaji dovoljno ozbiljni za upućivanje sucu za maloljetnike.

Ako se maloljetnik suočava s teškom obiteljskom situacijom, vjerojatno je već stupio u kontakt sa službom za mlade (*service d'aide à la jeunesse*). Ako se njegova situacija ne može riješiti, služba za mlade upućuje predmet odboru za posredovanje (*commission de médiation*) koji pruža posebnu potporu mladima. Ako je potrebno, odbor za posredovanje može zatražiti od ureda javnog tužitelja da predmet uputi sudu za maloljetnike kako bi se poduzele odgovarajuće mjere.

Obiteljski sud

Obiteljski sud (*tribunal de la famille/familierechtbank*) nadležan je za odlučivanje o svim obiteljskim sporovima u skladu s člankom 572.a i člankom 577. stavkom 3. Pravosudnog zakonika.

Osim u iznimnim slučajevima, sud je nadležan za sljedeće stvari bez obzira na vrijednost spora:

sve zahtjeve koji uključuju osobni status i njegove posljedice: sporovi povezani s brakom ili bračnim obvezama, razvodom i njegovim imovinskim posljedicama, utvrđivanjem ili osporavanjem odnosa roditelj-dijete, osporavanjem određenih odluka koje su donijeli matičari itd.

sve zahtjeve koji uključuju zakonitu izvanbračnu zajednicu i njezine posljedice: mjere povezane s imovinom izvanbračnih drugova, raskidom zakonite izvanbračne zajednice itd.

sve zahtjeve koji uključuju djecu: utvrđivanje načina izvršavanja roditeljske odgovornosti i/ili mjesta stanovanja, utvrđivanje prava na kontakt itd.

sve zahtjeve koji uključuju obveze uzdržavanja: određivanje ili izmjenu uzdržavanja za bivšeg bračnog druga ili roditelja, utvrđivanje ili prilagodbu doprinosa za uzdržavanje itd.

određene zahtjeve koji uključuju obiteljske doplatke: utvrđivanje primatelja obiteljskog doplatka ili osporavanje plaćanja obiteljskog doplatka primatelju

sve zahtjeve koji uključuju imovinu određene obitelji: darovanje zemljišta iz obiteljske imovine, nagodba o imovini koja pripada bračnim drugovima, sporovi koji se odnose na nasljedstvo (npr. odricanje od nasljedstva) itd.

sve zahtjeve koji uključuju privremenu zabranu boravka u slučaju nasilja u obitelji.

Sud je nadležan i za donošenje privremenih i hitnih mjera.

Nadležan je i za odlučivanje o svim žalbama protiv odluka koje su donijeli mirovni suci u odnosu na osobe smanjenih sposobnosti.

Sudovi za izvršavanje kazni

Sud za izvršavanje kazni (*tribunal de l'application des peines/strafuitvoeringsrechtbank*) donosi presude o pravnom statusu izvan zatvora za osobe kojima je izrečena kazna oduzimanja slobode. Sud može odobriti sljedeće mjere: **izdržavanje kazne zatvora s mogućnošću redovitog izlaska u trajanju od najviše 12 sati dnevno** (*détention limitée/beperkte detentie*), **elektronički nadzor, uvjetni otpust** (*libération conditionnelle/voorwaardelijke invrijheidstelling*) i **privremeni otpust** (*mise en liberté provisoire/voorlopige invrijheidstelling*) radi protjerivanja ili povratka u zemlju podrijetla. Ured javnog tužitelja ili osuđena osoba mogu podnijeti žalbu Kasacijskom sudu protiv odluka suda za izvršavanje kazni.

Žalbe protiv odluka prvostupanjskog suda

Osim kada je riječ o odlukama koje je donio sud za izvršavanje kazni, kada stranka ili ured javnog tužitelja nisu zadovoljni presudom koju je donio prvostupanjski sud, mogu podnijeti **žalbu** protiv te presude pod uvjetom da ju je donio prvostupanjski sud, odnosno da nije donesena na temelju žalbe protiv presude koju je donio policijski sud ili mirovni sudac. Tada o žalbi odlučuje žalbeni sud, neovisno o tome je li pobijanu presudu donio građanski sud, kazneni sud ili sud za maloljetnike.

Radni tribunal

Radni tribunal nadležan je za **socijalna pitanja**: socijalnu sigurnost (mirovine, zapošljavanje itd.), sporove iz radnog odnosa (ugovore o radu, radne propise itd.) i nezgode na radu. Donosi odluke i o zahtjevima pojedinaca za **dogovore s vjerovnicima** (*règlement collectif de dettes/collectieve schuldenregeling*).

Radni tribunal sastoji se od **različitih odjela**. Osim ako je u Pravosudnom zakoniku predviđeno drukčije, ti se odjeli sastoje od profesionalnog suca koji predsjedja i dvaju sudaca porotnika. Ovisno o prirodi predmeta o kojem tribunal odlučuje, suci porotnici predstavljaju radnike, poslodavce ili samozaposlene osobe. Njih se imenuje nakon što ih predlože organizacije iz svijeta rada (poslodavci, uredski radnici, radnici koji obavljaju fizičke poslove ili samozaposlene osobe). U toj je ulozi javni tužitelj poznat kao javni tužitelj za rad (*auditeur du travail/arbeidsauditeur*), a njegov ured kao *auditorat du travail/arbeidsauditoraat*. Stranka koja se ne slaže s presudom radnog tribunala može podnijeti **žalbu** radnom sudu.

Poslovni sud

Poslovni sud nadležan je za sporove između poduzeća, bez obzira na uključeni iznos.

Tužbe protiv poduzeća pred poslovnim sudom mogu podnositi i pojedinci.

Poslovni sud odlučuje o sporovima između poduzeća, i to samozaposlenih fizičkih osoba (trgovaca, slobodnih zanimanja i direktora), pravnih osoba (društava, udruženja i zaklada) i organizacija bez pravne osobnosti. Sporovi ne smiju biti u posebnoj nadležnosti drugih sudova i ne smiju uključivati radnju u odnosu na fizičke osobe koja očigledno nije povezana s poduzećem.

Poslovni sud sastoji se od jednog ili više odjela. Svaki odjel sastoji se od profesionalnog suca i dvaju sudaca porotnika. Ti suci porotnici nisu profesionalni suci, nego poduzetnici, direktori trgovačkih društava, računovođe, revizori itd. koji svojim iskustvom u poslovnom svijetu pomažu profesionalnom sucu.

U određenim slučajevima ured javnog tužitelja pokreće postupke pred poslovnim sudom, pri čemu ga zastupaju javni tužitelji, barem jedan viši zamjenik i barem jedan zamjenik.

Ako stranka želi osporiti presudu poslovnog suda, **žalbu** podnosi žalbenom sudu. Međutim pobijana presuda mora biti prvostupanjska.

Žalbeni sudovi i radni sudovi

Žalbeni sud sastoji se od nekoliko odjela.

Građanski odjeli (*chambres civiles/burgerlijke kamers*) razmatraju žalbe protiv prvostupanijskih presuda koje su donijeli građanski odjeli prvostupanijskih sudova i trgovački sudovi.

Kazneni odjeli (*chambres correctionnelles/correctionele kamers*) razmatraju žalbe protiv prvostupanijskih presuda koje su donijeli kazneni sudovi.

Odjeli za maloljetnike (*chambres de la jeunesse/kamers in jeugdzaken*) razmatraju žalbe protiv prvostupanijskih presuda koje su donijeli sudovi za maloljetnike.

Optužni odjel (*chambre des mises en accusation/kamer van inbeschuldigingstelling*) bavi se predistražnim postupcima i odlučuje o žalbama protiv odluka vijeća za prethodni postupak prvostupanijskog suda. Optužni odjel isto tako na porotni sud upućuje osumnjičenike koji su navodno počinili teška kaznena djela, kaznena djela u novinarstvu ili politička kaznena djela.

Kao i kod radnog tribunala, odjeli **radnog suda** sastoje se od profesionalnog suca i dvaju ili četiriju sudaca porotnika. Radni sud razmatra žalbe protiv odluka radnih tribunala.

Porotni sud

Teška kaznena djela

Kad se osobu **optuži za teško kazneno djelo** (*crime/misdaad*) koje se ne može smatrati ili se ne smatra srednje teškim kaznenim djelom (*délit/wanbedrijf*), poziva je se pred porotni sud radi suđenja pred **porotom**.

Porotnim sudom predsjedja profesionalni sudac kojem pomažu dva suca koji su isto tako profesionalni suci. Suci ne sude o krivnji ili nedužnosti optuženika.

Članovi porote, odnosno porotnici, odlučuju o tome je li optuženik počinio kazneno djelo. **Porotnici** se biraju ždrijeбом među stanovništvom. Svakog belgijskog građanina u dobi od 28 do 65 godina može se pozvati na obnašanje dužnosti porotnika pod uvjetom da može slobodno ostvarivati svoja građanska i politička prava, da zna čitati i pisati te da nikad nije bio osuđen na više od četiri mjeseca zatvora ili na više od 60 sati rada za opće dobro.

Postupci pred porotnim sudom započinju čitanjem optužnice, kratkim pregledom postupka utvrđivanja činjeničnog stanja i iznošenjem glavnih dokaza prikupljenih u okviru predistražnog postupka. Zatim se provodi saslušanje svjedoka i osoba uključenih u predistražni postupak. Ta se saslušanja provode kako bi se porotnicima koji nisu mogli proučiti spis predmeta omogućilo da steknu mišljenje. Zatim se sudu obraća javni tužitelj i traži određenu kaznu, provodi se saslušanje stranaka koje traže naknadu štete, a odvjetnici obrane iznose svoje obrane. Saslušava se i optuženik. On odgovara na pitanja predsjedavajućeg suca, daje objašnjenja i može izjaviti da je nedužan. Na kraju postupka **12 porotnika** povlači se iza zatvorenih vrata. Oni **moraju donijeti odluku o krivnji ili nedužnosti optuženika**. Odlučuju glasovanjem, a njihova se odluka može nijansirati. Oni mogu, na primjer, smatrati optuženika krivim i istodobno priznati postojanje olakotnih okolnosti. Ako se optuženika proglašuje krivim, profesionalni suci i porotnici zajedno odlučuju o kazni koju će izreći. Ta se odluka donosi apsolutnom većinom. Odluka o krivnji optuženika mora se obrazložiti.

Protiv presude porotnog suda u načelu se ne može podnijeti žalba (*appel/hoger beroep*). Međutim, osuđena osoba, stranka koja traži naknadu štete ili ured javnog tužitelja mogu podnijeti žalbu **Kasacijskom sudu** (*pourvoi en cassation/cassatieberoep*). Ako Kasacijski sud ukine presudu, on vraća predmet natrag drugom porotnom sudu koji je obavezan ponovno presuditi o tom predmetu.

Kaznena djela u novinarstvu i politička kaznena djela

Kazneno djelo u novinarstvu (*délit de presse/drukpersmisdrijf*) počinjeno je ako postoji kažnjiv izraz misli tekstem čiji se višestruki primjerci distribuiraju tehničkim postupkom. Političko kazneno djelo (*délit politique/politiek misdrijf*) kazneno je djelo počinjeno zbog političkih razloga i u političke svrhe. Kada je riječ o političkim kaznenim djelima i kaznenim djelima u novinarstvu, postupak se vodi pred porotnim sudom, osim u slučaju kaznenih djela u novinarstvu koja su motivirana rasizmom ili ksenofobijom.

Kasacijski sud

Kasacijski je sud **jamac koji omogućava rad sudova i tribunala u skladu sa zakonom**. Nadležan je za cijelu Belgiju. Kasacijski sud ne odlučuje o činjeničnom stanju nego samo o pitanjima materijalnog prava. Žalba Kasacijskom sudu može se podnijeti samo zbog **pogrešne primjene materijalnog prava**, odnosno na temelju toga da je došlo do povrede zakona ili općeg pravnog načela. Žalba se Kasacijskom sudu može podnijeti isključivo protiv presuda koje su donesene u posljednjem stupnju, tj. presuda protiv kojih više nije moguće podnijeti žalbu.

Kasacijski sud sastoji se od prvog predsjednika, predsjednika, predsjednika odjela i redovnih sudaca. Ured javnog tužitelja predstavlja glavni tužitelj pri Kasacijskom sudu ili nezavisni odvjetnik. Sud se sastoji od **triju odjela**: prvi odjel razmatra građanske i trgovačke predmete te predmete u poreznim i disciplinskim postupcima, drugi razmatra kaznene predmete, a treći predmete koji se odnose na radno pravo i pravo socijalne sigurnosti. Svaki od tih odjela ima francuski odsjek i nizozemski odsjek. U svakom je odsjeku obično pet sudaca koji odlučuju o predmetu.

Prije donošenja presude sud saslušava mišljenje **javnog tužitelja** pri Kasacijskom sudu. Sud može odbaciti žalbu. Ako ne prihvati iznesene argumente, odbacuje žalbu, a pobijana presuda postaje pravomoćna. Ako sud zauzme stajalište da je pobijana presuda zaista pogrešna zbog pogrešne primjene materijalnog prava, djelomično ili potpuno ukida tu presudu i može ili ne mora uputiti predmet natrag nižem sudu. Ako zaključi da bi trebalo ponovno razmotriti meritum predmeta, vraća predmet sudu ili tribunalu koji je na istoj razini kao sud ili tribunal koji je donio pobijanu presudu. Predmet se nikad ne vraća izvornom sudu.

Napomena

Treba napomenuti da osim građanskih sudova o građanskim zahtjevima (uglavnom za naknadu štete) koje podnose stranke koje traže naknadu štete u okviru kaznenog postupka, tj. žrtve kaznenih djela u najširem smislu, odlučuju i kazneni odjeli žalbenog suda, porotni sud, kazneni odjeli prvostupanijskog suda (kaznenog suda) i policijski sud (kad odlučuje o kaznenim predmetima).

Pravne baze podataka

Dodatne informacije o belgijskim sudovima i tribunalima dostupne su na [portalu belgijskog pravosuđa](#).

Je li pristup bazi podataka besplatan?

Da, pristup bazi podataka **besplatan** je.

Druge poveznice

[Savezna javna služba za pravosuđe](#)

Posljednji put ažurirano: 28/07/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.